

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA

și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Los
deschis costă șirul 20 fil
Manuscrisurile nu se in-
napolază.

Un sfat pentru pacifiștii din România.

Ziarul „Moldova” publică următorul articol semnificativ:

De câțeva vreme manifestările pacifiste au început să se înmulțească și bine înțeles aceasta nu poate fi decât în dauna intereselor generale. „Pacea cu orice preț” este o formulă tot atât de nechibzuită ca și „războiul cu orice preț”; acceptarea ei de către guvern ca normă de conduită, ar însemna o primejdie cu mult mai mare decât un așa zis „război cu orice preț”.

Războiul este o energică manifestare a voinței unei întregi națiuni, este o potențare neobicinuită a puterilor vitale ale unui popor; pe când pacea prelungită, eternizată, numai din frica de a nu distruge câteva vieți sau, ceea ce e și mai culpabil, de a nu periclita câteva întreprinderi, o asemenea pace susținută, constituie cea mai mare greșală a unui guvern.

Apăsarea pe care o simt negustorii, meseriașii și în general toate profesiunile libere, este nimic pe lângă înjugarea unui neam întreg la carul unui imperiu străin, soartă pe care vor să ne-o pregătească pacifiștii.

Dacă cei cari se agită astăzi pentru paconflagrația europeană, fără a sacrifica un singur soldat, noi n'am avea nimic de zis. Dar mărirea unui popor nu este subiect de novelă; este opera unei generații sacrificate, spre binele celor cari-i urmează.

Dacă cei cari se agită astăzi pentru pacea eternă, se simt prea apăsați de criza economică care s'a abătut și pe la noi sub o for-

mă destul de benignă, ce cred ei că va fi mâine, când spre a satisface această organică nevoie a sufletelor oboseite dela noi, Rușii vor da drumul la zăgăzurile Prutului, pentru a lăsa să treacă căzăcimea într'acoace ca să ia pe mână conducerea noastră.

Supunerea oarbă în fața autorităților rusești, învățarea cu sila a limbei rusești, renunțarea de a mai putea manifesta pentru o idee nobilă, pentru libertate, pentru drepturi, pentru ridicarea celor mulți, pentru aducerea la calea cea dreaptă a autocrațiilor dela Petrograd sau Moscva, toate acestea vor fi mai ușor de suportat decât criza de astăzi?

Dar acești oameni cari se înduioșează la vederea picăturilor de sânge, nu simțesc nimic pentru cele două milioane de Români din Basarabia, cari urcă calvarul de 100 de ani? De ce nu se interesează mișoșii de soarta aceluia, cari nu li sunt străini? De ce se prefac a nu ști, că viața lor e mai rea decât o moarte eroică?

Ce-au câștigat acei nenorociți din pacea pe care am preferat-o atâtea decenii, decât silă, desnădejde și disprețul trușilor lor stăpânitori?

Cât e de lesne să faci întruiri, să te agiți și să lipești de zidurile orașelor manifestele pentru propagarea păcii, într'o țară binecuvântată ca România, unde libertățile sunt împărțite tuturor în mod egal; dar cât de greu le vor veni pacifiștilor dela noi, când poliția rusească va mișuna la București, ca cetele de bull-dogi, gata să sfășie pe cel ce-ar îndrăzni să scoată o vorbă, să ridice capul sau să strige, trăiască dreptatea cea sfântă!

Cât de apăsătoare vor fi zidurile temnițelor din Siberia, pentru inimoșii cari ar avea

curajul nebun să tipărească pe ascuns un manifest pentru pace, în ajunul momentelor când țarul săturat de monotonia vechilor graurițe, ar decide să facă un nou război!

Cât de greu le va veni pacifiștilor de astăzi, muncitori cinstiți, când impozitele grele pe cari vor fi ținuți din scurt ca să le verse în visteria rusească, în loc să se reîntoarcă îndărăt sub formă de opere de bine general, vor fi deturnate de mâinile lacome și nepepsite ale marilor delapidatori dela Petrograd!

Câtă decepție când vor vedea că dreptatea de care cei mici au atâta amară nevoie va sta în mâinile unor judecători coruptibili, pe cari nimic nu-i va mulțumi decât aurul, dușmanul cel mai neîmpăcat al dreptății, pe care vor fi chemați s'o împartă!

Ce groapă adâncă s'ar pregăti celei mai mari părți din Țara Românească printr'o politică de pacifism perpetuu!

O țară care renunță la luptă, renunță la viață; ea trebuie să cadă, înglobată în organismul de stat al unui vecin mai puternic, care-și hrănește apoi țesăturile cu resturile victimelor sale.

Amenințați cum suntem de un imperiu lacom, în pântecul căruia stau mistuite 10 regate, ar fi să murim dacă am sta cu mâinile încrucișate așteptând binefacerile păcii.

Decât să murim cu toții atuncia și pe încetul, mai bine să ne aruncăm voioși într'o luptă eroică, din care vom ieși întregi, sănătoși și fericiți.

Apelăm dar la patriotismul aceluia cari cred că salvarea noastră mai poate veni dela blânda Pace, indemnându-i să-și dea cu toții mâna, pentru ca momentul cel mare să nu ne

Atelierul de țesături și cusături românești din Orăștie.

Al. S. Iorga.

Poșta mi-a adus o surprindere plăcută: un frumos almanah cu o copertă românească și o fotografie cu interiorul atelierului din Orăștie. Mulțumesc on. conducerei că mi-a dat posibilitatea să cunosc (din descriere, deocamdată), această minunată instituție. Am ținut totdeauna mult la Românii din com. Hunedoarei la cari tradiția romanității pulsează în toate manifestările lor. Adam Müller-Guttenbrunn descrie în „Götzendämmerung” un sat bănățean și zice că fiecare casă românească în Bănat este un templu roman în miniatură — durere este mai multă poezie decât realitate în spusele dlui Müller — asta trebuie s'o spun eu, de dragul dreptății. Neapărat s'au menținut multe tradiții clasice și în Bănat, dar ce ar fi zis d. Müller dacă avea ocazia să cunoască poporul Hunedoarei? Nici chestia reliefelor de pe columna lui Traian cu cari se argumentează, pe pagina 7 și 38, nu este cu totul clarificată, (voiu reveni ocazional), un lucru este însă cert, că avem tradiția unei culturi care a stăpânit odinioară lumea, și iarăși o va stăpâni.

O dovadă din almanah chiar.

În anul 1886, la o adunare a femeilor române din Deva s'au rostit cuvintele: „Trebuie să punem mare pond pe dezvoltarea industriei noastre de casă”. Pe acea vreme toată lumea era cosmopolită. A trebuit să vină războiul european pentru ca la 29 ani după femeile române din Deva să zică învățații și esteticianii „Die irrende Seele der Deutschen welche sich künstlerisch jetzt in allen Erd u. Himmelgegenden umhertreibt, muss sich an den heimatlichen Boden binden”. („Die Kunst”, Aprilie.)

Mișcarea tulipanului a fost mai de mult dar și ea, ca idea dela noi împrumutată — și a dat greș pentru că n'a fost înțeleasă.

Zilele trecute, fiind vorba despre gimnaziul din Pojon zidit de Lechner în stil unguresc (mai frumos decât monstrul lui Burdea dela Caransebeș) contele Széchen spunea că tot stilul unguresc este o întreprindere desperată. Și a avut dreptate! (Vezi și palatul poștelor din Budapesta sau passage-ul „Vulturului negru” în Oradea). I-am spus că și noi lucrăm în stil național, și sperăm că cu timpul se va cristaliza ceva splendid! Mă întreabă la asta:

— „Hogy képzeled ezt magadnak?” (Cum îți închipuiești asta?)

I-am răspuns:

— „Deși am fost și suntem considerați și azi ca niște barbari, am avut totuși un suflet armo-

nios, un suflet frumos, un suflet care a văzut, a înțeles, a simțit frumosul, și l'a știut exprima în formă artistică!” — răspunde Almanahul.

„Noi am avut cultura noastră și pe vremea când popoare nomade cumpărau toate produsele industriei în Bizanț!

Cetesc și fără să-mi crez ochilor — că avem atelierul pentru textile românești care s'a făcut fără subvenția statului, din sârăcia noastră, și lucrează cu 20 puteri permanente. Mă gândesc la „Budapesti Mühely” la „Wiener Werkstätte”, la „Hohenzollern Kunsthaus” toate-s întreprinderi simple! Atelierul nostru este încă un factor de colosală importanță pentru dezvoltarea noastră națională!

Atunci când vom observa cât ne-am îndepărtat de țărni noi cari dela opinia am plecat, când va ajunge să stăpânească spiritul românesc toată viața românească și la oraș ca și la sat, (nu zic să îmbrăcăm portul țărănesc, ci acomodat să revenim!) când va veni ziua care trebuie să vină, căci vine, atunci va veni și sârbațoarea atelierului din Orăștie și a femeilor române din comitatul Hunedoarei cari au făcut mai mult decât se pare!

surprindă desbinați, ci uniți și tari ca stânca, de care să se spargă toate valurile vrăjmașilor, pentru cari pieirea noastră ar fi deschiderea drumului spre țelurile de mult visate.

Deschiderea preparandei de fete din Gherla.

Reproducem din „Unirea” din Blaj următorul articol:

Mila Tatălui a vrut, să vedem realizată o ferbinte dorință: înființarea unui institut diecezan pedagogic de fete. Nespun de mare bucurie cuprinde inima Noastră de Părinte; și această bună veste vi-o împărtășim și vouă Iubiți Frați și Fii.

Neajunsurile învățământului diecezan, lipsele, de cari ați suferit voi și familiile voastre, Ne-au îndemnat, ca cu începutul proximului an școlar 1915—16 să inaugurăm noul focular de cultură aici în centrul diecezei.

Indată la ocuparea scaunului Nostru Arhieresc am luat măsurile recerute pentru ridicarea institutului pedagogic diecezan de învățatori la acel nivel, la care au ajuns preparandiile din patrie. Ne-am îngrijit de creșterea și cvalificarea puterilor didactice corespunzătoare, și de dotațiunea lor la fel cu profesorii altor institute similare; am înființat menză pentru elevi la seminarul teologic, am pus și temelile noului edificiu preparandial, și întru cât țara nu era silită să se lipsească pentru războiu de bratele muncitoare ale măiestrilor, anul școlar viitor deja l'am începe în institutul cel nou, modern și întru toate corespunzător.

În decursul acestor abia de trei ani ai păstorirei Noastre Ne-a succes să asigurăm existența alor 15 școli periclitare, să redeschidem cele sistate în 13 comune și să creăm posturi nouă la școlile din 16 comune. Și avem nădejde tare, că în butul greutăților mari, ce la tot pasul le întimpinăm, în viitorul cel mai apropiat vom putea deschide încă multe școli populare pentru ridicarea culturală a iubiților noștri fii sufletești.

Văzând de o parte, că institutul pedagogic pentru feciori, amăsurat întinderii mari a diecezei Noastre nu e destul de populat, — poate pentru că ai noștri nu știu încă să prețuiască după merit cariera de învățator, care pe lângă toate greutățile, cu cari e împreună, e așa de frumoasă și azi și bine dotată, încât învățătorii noștri sunt în stare să premeargă în creșterea familiilor sale. De altă parte văzând lipsa continuă de învățatori, care poate va fi și mai simțită după războiul, care cere multe jertfe și din șirul învățătorilor, și din acela al candidaților de învățatori, dorind am dorit înființarea institutului pedagogic de fete și am aflat de bine să dăm ocazie și fetelor voastre să se pregătească de învățătoare.

Voim să deschidem teren de muncă pentru fetițele voastre, cari au aplicare pentru studii, ca cu inimă iubitoare și cu simț pentru cultură și înaintare să poată lua parte mai activă la educarea odrazelor noastre tinere și ca învățătoare să umple golul simțit la școlile noastre populare în urma lipsei de învățatori.

Mai vartos gândim la fetițele rămase orfane, cari ar fi de dorit să poată ajunge la diplomă și carieră în viață. Și ne-am gândit și la aceea, că multe fete duc greu viața fără de ajutorul unui soț, și multe văduve din clasa noastră cultă petrec anii văduviei în mizerie, cărora dacă li se dă ocazie, ca în anii de școală să se cvalifice, și-ar fi asigurată traiu corespunzător pentru orice eventualitate și împrejurări din viață și ar contribui nespun de mult la înaintarea culturii neamului nostru iubit.

Am socotit, că în acest institut își vor putea câștiga creștere și fiicele fraților greco-orientali, tot în interesul învățământului poporului românesc.

Mulțimea credincioșilor Noștri din această vastă dieceză, întinderea teritorială și numerică a diecezei, situația geografică și accesibilitatea scaunului Nostru episcopesc, numărul de tot mare a elevilor din școlile elementare populare, justifică și cere întemeierea aceluia institut, pentru că avem foarte puține învățătoare, și în toată privința e de dorit, ca educarea și instruirea învățământului să fie încredințată învățătoarelor.

Cumpănind toate motivele, am hotărât, ca în 1 Septembrie 1915, să deschidem cursul prim al institutului pedagogic de fete. Convinși despre lipsa ardentă a acestei instituțiuni, ca înființarea să nu suferă nici o amânare, am adus din partea Noastră prima jertfă, și anume am hotărât că până ne vom

putea îngriji de zidirea unui edificiu corespunzător, să renunțăm și la modesta comoditate personală a Noastră și să cedăm preparandiei de fete rezidența Noastră episcopescă, unde vom așeza clasa primă cu internatul, care se recere.

Prin deschiderea noului institut nu voim să îngreunăm dieceza nici cu susținerea, fie și în parte a institutului și nu impunem taxe spre acest scop, ci cu încredere în îndurarea lui Dumnezeu Ne vom lupta, ca să asigurăm existența acestei instituțiuni, recurgând deocamdată numai la mijloacele, de cari dispunem.

La cererea Noastră Excelența Sa Domnul ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin rezoluțiunea dată la 26 Februarie a. c. nr. 5157. a aderat la hotărârea Noastră, și a asigurat ajutorul de stat pentru întregirea salarelor, cari se vor da personalului didactic, încotmai cum e acordat acest ajutor și profesorilor dela preparandia diecezană de feciori. Totodată Excelența Sa Ne-a pus în prospect, că încât vor concede stările financiare ale statului, Ne va da ajutor echitabil și la clădire, și pentru procurarea recvizitelor de învățământ, iar prin rescrisul dat la 22 April a. c. nr. 33951 Ne-a acordat favorul însămnat, că la institutul Nostru să se poată cvalifica învățătoare nu numai pentru școlile cu limba de propunere română, ci elevele, cari vor corespunde și vor dori, se vor cvalifica și pentru școlile cu limba de propunere maghiară și așa după ce la școlile elementare de stat s'a introdus folosirea limbei materne, elevele cvalificate la noi, vor putea să facă bun serviciu și la acele școli, având îndreptățire pe baza diplomei dobândite la Noi a fi aplicate chiar și la institutele de stat.

În urma acestora am și numit de profesoare pe *Livia Coroian* și pe *Aurelia Suciu*, încredințând pe cea dintâi cu prevederea interimală a agendelor directorale, și Ne-am îngrijit de creșterea profesoarelor cari va trebui să le aplicăm în viitor, iar pe Rsm. canonic *Dr. Petru Fabian*, directorul preparandiei diecezane de băieți l'am constituit de comisarul Nostru la acel nou institut cultural, asupra căruia cerem sprijinul și ocrotirea Fecioarei Nepătate, a Maicei Domnului și Dumnezeului nostru Isus Hristos.

Credem Iubiți Frați și Fii, că toate acestea vor umplea de bucurie sinceră și inimile voastre, pentru că dela noul institut pedagogic de fete sperăm prosperarea și înflorirea învățământului diecezan și progres cultural pentru neamul nostru, și cu toată dragostea părintească așteptăm dela voi, ca să Ne fiți sprijinitorii cei mai devotați ai cauzei ambelor preparandii, ca să putem crește pentru școlile noastre învățatori și învățătoare cu tragere de inimă și cu iubire față de școlile și de iubiții voștri fii și fiice.

Totodată publicăm concurs de primire pe cursul I al preparandiei diecezane de fete.

La acest curs vor fi primite 30 eleve, cari vor fi îndatorate să locuiască în internatul institutului și numai în cazuri excepționale se va concede elevelor să poată locui în oraș.

Elevele, cari voiesc să fie primite, au să recurgă la Ordinariatul diecezan până în 9 August a. c. și să dovedească:

1. cu carte de botez, că în luna Iunie a. c. au împlinit vârsta de 14 ani și n'au trecut de 18 ani;
2. cu testimoniu școlar, că au absolvat cu succes 4 clase de școală civilă, reală, gimnaziu sau de școală surioară de fete și dacă recurenta a fost dispensată dela cutare obiect de învățământ la acelea școli, din acel obiect va avea să facă examen de primire;
3. cu certificat dat de medic oficios, că este sănătoasă, întreagă și aptă pentru cariera pedagogică, alăturând și certificat de revaccinare;
4. cu atestat dela oficiul parohial competent, că dela absolvarea studiilor a dovedit purtare morală exemplară.

Recursul să se provadă cu timbru de 1 cor., aceluzele cu timbru de 30 fil. Dacă se alătură atestat de paupertate datat din acest an, recursul și aceluzele sunt scutite de timbru.

Orfanele de preoți cu atestat de paupertate pot să recurgă și pentru ajutor din fondurile diecezane orfanotrofiale.

Taxa internatului e 400 cor. și se plătește înainte în patru sau două rate. La înscriere se vor prezenta elevele cu rezoluțiunea Ordinariatului, însoțite de părinții sau îngrijitorii lor și vor plăti didactru de 100 cor., taxă de înscriere 10 cor. și pentru fondul de penzie 12 cor.

Elevele, cari vor fi primite în internat, vor aduce cu sine: 1 plapomă de învălț cu 3 cuverte, 1 învălțtoare de pat albă, 1 țol, 2 perini și 4 fete albă, 1 covo-

rel la pat, 3 ciarșafuri, 3 ștergari, 3 servete, 2 pepteni, perii de dinți, de haine, albituri câte 1/2 duzină din fiecare, 2 fuste de iarnă și 2 de vară, ciorapi și batiste câte 1 duzină, 1 parapleu, încălțăminte trebuincioasă, pălăria de vară și de iarnă, 2 haine de casă și 1 toaletă de plimbare; afară de aceste aici își vor pregăti câte 2 șurțe în forma unei haine, cari toate le vor preda pe lângă inventar scris în 2 exemplare și vor rămânea în proprietatea lor.

Pentru uniformitatea îmbrăcăminteii elevelor numai pe anul viitor se va face îngrijire din partea internatului.

Episcop Vasile.

Bulgaria și România.

Declarațiile unui diplomat bulgar.

București, 16 Iunie.

Correspondentul din Sofia (capitala Bulgariei) al ziarului bucureștean „Universul”, a avut prilejul unei convorbiri cu un distins diplomat bulgar, care are un rol conducător și este în măsură să cunoască intențiunile guvernului Radoslavoff.

În cursul acestei convorbiri correspondentul a întrebat pe interlocutorul său: Ce crede despre România?

— *Cu această întrebare surprinzătoare — a răspuns bărbatul de stat bulgar — mă puneți într'o situațiune dificilă. Dacă aș lăsa să vorbească sentimentele, aș trebui să vă răspund scurt: „Cel mai bun lucru ar fi să nu mă gândesc de loc la aceasta, ca să uit că România ne-a produs o rană adâncă. ce în veci ne doare”.*

La întrebarea asupra modului în care crede că va rezolvi România problema ce i se pune în aceste momente istorice, diplomatul bulgar a răspuns:

— *„Puteți fi liniștiți, Românii sunt oameni politici realști, înțelepți și își înțeleg interesele. Ori cum se va sfârși războiul, România va ieși cu profit.*

Mi se pare însă — a spus correspondentul — că România a scăpat momentul oportun. Dacă ar fi urmat invitațiunei triplei-înțelegeri la timp ar fi contribuit la zdrobirea puterilor centrale.

— *„Ideile acestea — răspunde diplomatul — le găsec adesea într'o parte a presei române. Trebuie să recunosc însă că până la zdrobirea puterilor centrale e un drum foarte lung și că Germania și Austro-Ungaria fac lucruri uimitoare.*

Cu toată stima ce o am față de excelenta armată română, cred că alăturându-se milioanele de soldați ruși, ea nu ar fi putut opri catastrofa lor în Galiția și că, dacă ar fi intrat în război, ar fi fost și ea implicată în această catastrofă.

Ar fi apoi o insultă ca să pretinzi Românilor să uite evenimentele din 1812 și 1877.

— *Afară de aceasta se știe în România că nu se pot face planuri fără a se ține seama de Bulgaria, care supravegiază și care și-a formulat părerile asupra rezultatului războiului și linia ei precisă de conduită.*

— *Se pare însă — a terminat bărbatul de stat bulgar — că d. Brătianu, care cunoaște lucrurile și e un diplomat foarte prudent, ține seama de toate acestea”.*

luară partea cea mai însemnată, bătănd frontul și flancul, fură combătute cu înverșunare atât garnizoana și materialul fortului Georg, cât și bateriile din apropiere. După ce majoritatea servanților (trupe) în urma luptei de 6 ore contra forțelor superioare devenise incapabilă a mai lupta, și jumătate din tunuri demontate (stricate), parapetul fortului spart până aproape la nivel, magazia principală de pulbere aproape desvâlțată și expusă la explozie inevitabilă, comandantul fortului, locotenentul Girtler, ordonă încetarea focului în fort și bateria Mamula.

(Va urma)

Alegerile în Grecia.

București, 27 Iunie.

„Journal des Balkans” anunță din Atena: Dintre bărbații politici venizeliști au fost aleși în Attica Ballis, iar în Corfu Theotokis. Venizeliștii au fost aleși cu mare majoritate mai ales în Attica și Beotia. Au fost aleși, afară de ministrul de finanțe, toți foștii membri ai cabinetului Venizelos. În Macedonia venizeliștii au avut mai puțin succes. Aci au ieșit învingători aderenții guvernului. Alegătorii din Attica, Beotia, Creta, Epir, Mitylene, Chios și Samos au votat pentru candidații venizeliști.

Camera disolvată de guvernul Gunaris se compunea din 177 membri, aleși în Martie 1912. Dintre aceștia 140 erau venizeliști, iar celelalte mandate s'au împărțit între partizanii lui Theotokis, Zaimis și Mavromichelis. În Octombrie 1912 numărul membrilor camerei grecești a sporit cu 67 deputați crețani. Aceștia toți erau venizeliști. Astfel din numărul de 244 deputați, 207 erau aderenții lui Venizelos. La alegerile actuale acum prima dată își aleg reprezentanți în camera grecească provinciile și insulele cucerite în războiul balcanic așa că numărul deputaților a crescut la 316, din care majoritatea e venizelistă.

Agencia Havas anunță din Atena: Regelul Constantin încă nu i s'a spus rezultatul alegerilor, pentru ca nu cumva starea sanitară să i se agraveze. Situația politică până la intrunierea camerei, care va avea loc în 10 Iulie probabil nu se va schimba. În baza constituției grecești guvernul are dreptul să amâne sesiunea parlamentară cu 40 zile, așa că actualul guvern va putea conduce afacerile statului până la sfârșitul lui August.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 17 Iunie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus: Nici în cursul zilei de ieri armatele rusești înfrânte nu au putut opune rezistență nici într'un punct. În Galitia centrală, sub scutul puternicelor artilgerade, Rușii au continuat retragerea pe întreg frontul spre nordost și est. Trupele aliate îi urmăresc. Spre nord dela Sieniava, trupele noastre înalțează peste Cieplitze și Cewkow. Ieri, au împins peste frontiera galițiană, cu grave pierderi pentru inamic, mari forțe rusești, cari luptă încă pe teren galițian. La est trupele aliate au atins Lubatzow; după lupte crâncene au răpit Rușilor Niemirow și și-au continuat înaintarea spre Janow. Pe drumul Lembergului, trupele armatei lui Böhm-Ermoli în orele de seara au respins peste Weresytza puternicele ariergarde rusești de lângă Waltzuchy, iar la miezul nopții au luat cu asalt partea vestică a Grodeck-ului. Și spre sud dela Grodeck au curățit de inamicul malul drept al râului Weresytza. Situația generală spre nord dela Nistru e neschimbată.

Pe frontul italian: Pe frontul Isonzo-ului, trupele noastre iarăș au respins numeroase atacuri date lângă Plava, pricinuind inamicului pierderi grave. În regiunea stâncoasă a Carnei, lupte între trupele de munte sunt în curs. La frontiera Carintiei pentru ieri nu se semnalează nici un eveniment important. În Tirol, am respins atacurile inamice date lângă Tresassi, în re-

giunea Tofano, contra defileului Tilliacho, apoi la Buchenstein și Monte Costo (spre est dela Folgaria).

Berlin, 17 Iunie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Spre vest dela lacul Belleward, am recapat cea mai mare parte din tranșeele noastre pe cari le pierdusem alaltăieri. Spre vest dela canalul La Bassée, în lupta dată piept la piept Englezii au fost învinși de către Westfalieni și Saxoni și au fost siliți să se retragă în grabă în pozițiunile proprii. Francezii au dat continue noi atacuri împotriva frontului nostru ce se întinde spre vest dela Lievin până la Arras. Pe înălțimea Loretto am cedat un tranșeu prăbușit complet. Spre sud dela Souchez inamicul a reușit să-și pună piciorul în pozițiunile noastre pe o întindere de vre-o 600 metri. Aci lupta e încă în curs. În toate celelalte puncte inamicul a fost respins în mod sângeros. Deci, în consecință atacurile Englezilor și ale Francezilor pe cari aceștia le-au dat împotriva noastră pe lângă cea mai mare risipă de munițiuni și fără considerare la pierderile foarte grave ce le-au suferit, — s'a terminat iarăș cu înfrângere pentru ei. Prin luptele date piept la piept trupele noastre au dat o nouă dovadă despre strălucita vitejie și despre neclintita lor tenacitate. De asemenea s'au terminat cu eșec și atacurile franceze date împotriva pozițiunilor noastre dela Moulin Sous Touvet. Aci am capturat 50 ofițeri și 300 soldați francezi. În Vosgi, lupta vivace ce se dă între Fecht și șeul Lauch a continuat și pe ziua de ieri; către seară însă, s'a calmat. Afară de puținul teren ce am pierdut spre nordvest dela Metzeral, ne menținem toate pozițiunile. Am capturat 100 prizonieri. Nu corespunde adevărului afirmațiunea din comunicatul oficial francez dat la ora 11 noaptea în ziua de 16 Iunie, că am fi bombardat catedrala din Reims cu granate incendiare. În mare parte focul nostru era îndreptat contra cazarmei situate spre est, precum și contra bateriilor situate în triunghiul căii ferate situate spre nord dela Reims, cari bombardau în mod vivace pozițiunile noastre.

Pe frontul oriental: Am respins mai multe atacuri rusești. De altfel nu s'a întâmplat nici un eveniment important.

Pe frontul sudoriental: Spre nord dela Steniawa, atacurile date de trupele aliate au silit pe Ruși să-și părăsească pozițiunile și să se retragă spre Tarnobrod. Armata locot-generalului Mackensen urmărește energic inamicul. Am luat cu asalt Dachnowo și Lubatzow. După o luptă scurtă am înfrânt rezistența dela Smolinka și am trecut drumul Niemirow-Jaworow. Mai departe spre sud, Rușii s'au retras spre Weresytza. Situația spre sud dela mocirlele Nistrului e neschimbată.

Berlin, 17 Iunie. — Agenția Wolff anunță: În noaptea de 15 spre 16 Iunie, avioanele marinei noastre au dat un atac contra litoralului nordic al Angliei. Am aruncat bombe asupra unui punct fortificat dealungul litoralului, incendiând și parte nimicind un întreg sir de stabilimente, între cari și stabilimentul de turnătorie de aci. Dirijabilele au fost primite cu un foc puternic; mai ales erau bombardate de către o baterie litorală, pe care dirijabilele noastre au atacat-o și au redus-o la tăcere. Dirijabilele nu au suferit nici o vătămare.

Constantinopol, 17 Iunie. — Se comunică dela cartierul general: Pe frontul Dardanelor, lângă Ari Burnu, în ziua de 14 Iunie artileria noastră a fost nimerită de numeroase obuze. Am constatat, că focul bateriilor noastre a pricinuit considerabile pierderi bateriilor inamice. Bateriile noastre litorale au bombardat cu eficacitate vasurile inamice de transport, lagărul și hangarele pentru aeroplane. Pe mal, lângă Sedil-Bahr, un avion al nostru a descoperit în golful Cefalo, la insula Imbros, un cuirasat inamic, similar tipului Agamemnon. Bordul vasului era aproape întreg acoperit de apă. Hornul și prora dinapoi erau aproape întregi sub apă. Pe celelalte fronturi nu se semnalează nimic important.

Ministrul român d. Derussi la București.

București. — D. Derussi, ministrul României la Sofia, a sosit la București în virtutea unei scurte permisiuni.

Nouile „concesiuni” rusești făcute României.

București. — Relativ la informațiunile „Epocei” și a „Adevărului” privitoare la unele noi „concesiuni” ce Rusia ar fi făcut României pri-

Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și la Lissa.

— Conferență ținută în reuniunile militare științifice la Brașov și Sibiu, în 14 Ianuarie și 4 Februarie 1898, de Fr. Rieger, col. ces. și reg.

(Urmare)

(12)

Incurajată de focul slab al acestor puține tunuri ale bateriei față de colosul său cuirasat, vaporul „Re d'Italia” se repezi până la 400 m. de baterie. Dela această distanță descărcând în câteva minute 107 focuri asupra bateriei, un fel de foc de tiraliori, reuși corabia după ora 3 să aprindă magazia de pulbere (filială) printr'un obuz Armstrong de 20 cm. Urmă o explozie teribilă, care curtemură întreaga insulă și marea, ia pe brava baterie o prefăcu într'o ruină, îngropând sub dânsa toate tunurile și pe cei 34 de oameni, garnizoana bateriei. Numai 1 subofițer și 5 soldați, cari tocmai aduceau muniție dela magazia de rezervă, rămaseră în viață.

Un strigăt de triumf răsună din toate corăbiile italiene și inamicul îndoi încordările sale, ca să pregătească, de se poate, aceeaș soartă și celorlalte întăriri.

Colonelul Br. Urs telegrafia: „Bateria Schmidt redusă la tăcere”.

Apărătorii aprigi, din celelalte uvraje, cari aveau a susține lupta inegală cu înfricoșatul adversar, cotninuează cu un curaj neîntreput.

Pe când se întretinea lupta, în acest mod, cu cele 8 colosuri cuirasate, veni dela Comisa corveta „Guiscardo” cu raportul către Persano că, contraadmiralul Vacca a încetat bombardarea bateriei d'acolo și s'a dus la Albini în fața portului Manego. De asemenea sosi raport și dela Albini, că orice încercare de-a debarca este imposibilă.

Persano fu uimit de nesuccesul operațiunilor lui Vacca și Albini și făcu celui din urmă chiar observații în scris în această privință și-i ordonă a se uni cu flota cuirasată, iar lui Vacca, a lăsa cel puțin o cuirasată înaintea Comisei, pentru a imobiliza garnizoana d'acolo. Dar Vacca și sosi cu divizia sa la St. Giorgio, iar Persano îl invită a lua parte la lupta contra turnului Wellington și bateriilor din port.

După o jumătate oră sosi și Albini; flota astfel concentrată, primi ordinul să facă o debarcare la Karober.

Intr'acestea, cuirasatele își concentraseră focurile mai cu seamă asupra fortului Georg, a turnului Wellington și a bateriei Madona, care din cauza depărtării mari a corăbiilor, nu putuse încă să răspundă cu tunurile sale slabe.

Fortul Georg avea o soartă grea: Flota de lemn a lui Albini luase o poziție mascată după peninsula, ce formează portul Karober, și bătea rău flancul stâng al fortului, mai scotând pe rând fregatele din adăpost, ca să tragă câte un foc de salvă și ca să dispară din baterea tunului apărătorului. Flancul, amenințat de această subîmpărțire a flotei, nu putut opune inamicului decât două tunuri și o mortară. Totuș reuși a scoate din luptă două corăbii de lemn. În acest duel de artilerie, la care cuirasatele lui Persano

vitoare la revendicările României... — ziarul „Moldova” declară că aceste informațiuni ale numitelor ziare sunt inexacte.

In ultimul consiliu de miniștri, — spune „Moldova”, — d. Ionel Brătianu a comunicat numai colegilor săi că a primit o notă scrisă din partea Rusiei care însă nu făcea decât să precizeze răspunsul verbal ce guvernul român primise deja dela Petrograd, la revendicările sale.

Este însă adevărat că d. Koziel-Poklewsky a declarat că îndată ce va avea răspunsul României la nota scrisă ce a înmănat dlui Brătianu va face din partea guvernului său noi propuneri mai favorabile intereselor românești.

D. Asquith speră într'o apropiată biruință la Dardanele.

Londra. — In ședința de Marți a camerei engleze deputatul Dillon a declarat în numele naționaliștilor irlandezi, că oricât regretă depărtarea guvernului anterior, trebuie să recunoască că noul guvern în dispozițiile lui e condus de scopul, ca să se asigure victoria definitivă.

In cursul discuției, d. Asquith a declarat, că atacul împotriva Dardanelor e de o importanță extraordinară și în curând se va termina cu succes. Primul ministru a mulțumit camerei pentru sprijinul ce îl dă noului guvern. Camera a votat unanim bugetul.

Lupta Rușilor pentru Lemberg.

Stryj. — Spre nord dela Stryj și pe linia Nistrului se dau lupte cumplite. Rușii, pentru ca să înfrângă trupele lui Linsingen, ce se luptă cu un eroism extraordinar, doresc să contracareze succesele noastre câștigate spre apus dela Grodek, prin năvăliri pe frontul dela Nistru. Unitățile armatei lui Linsingen au respins în vremea din urmă, ziua-noaptea, atacurile îndârjite ale inamicului pricinuindu-i mari pierderi. Sforțarea aceasta a inamicului arată că Rușii voesc să împiedece cu orice preț pierderea Lembergului căci pentru Rusia aceasta ar fi de o mare importanță nu numai strategică ci și morală.

Tinutul în care luptă armata lui Linsingen e strătăiat de mlaștine și văi, cari îngreuiază mișcarea trupelor și fac necesară procedura cea mai precaută.

Agitațiunea antigermană în Olanda.

Rotterdam. — „Nieuwe Courant” combate presa olandeză, care se străduiește să creieze o dispoziție antigermană. Numitul ziar relevă, că majoritatea poporului olandez aprobă discursul primului ministru rostit în săptămâna trecută în cameră, în care a spus că Olanda e pregătită deplin pentru războiu, dar do' este pacea. Ziarul mai combate foarte energic părerea social-democraților, că sporirea armatei ar comporta în sine pericolul războiului.

Cele mai multe ziare olandeze se întrepun pentru o neutralitate necondiționată.

Linște în Eritrea.

Chiasso. — „Corriere della Sera” anunță din Eritrea: Trupele indigene s'au adresat comandamentului militar cu rugarea ca să fie duse pe câmpul de războiu. Probabil că aceasta dorință li se va împlini, fiind în coloniile italiene liniște.

Serbia pregătește o nouă ofensivă(?)

Milano. — „Stampa” află din Roma: Doi exminiștri sârbi, cari în prezent petrec în Roma, au făcut unui ziarist următoarele declarații despre evenimentele din Albania:

— Scopul pentru care armata sârbă a intrat în Albania este să înfrânge bandele albaneze și să contrabalanseze influința turco-austro-ungară. Alte scopuri nu urmărește Serbia.

— Ravagiile epidemilor în Serbia sunt în descreștere. Mulțumită ajutorului din partea triplei-înțelegeri, armata sârbă a fost din nou complectată și ridicată la un nivel modern. In timpul cel mai apropiat vom începe o ofensivă generală contra monarhiei, care promite a avea șanse de reușită, deoarece materialul contingentelor 1915 și 1916 e deja instruit.

Pressea rusească despre tratativele cu Bulgaria și România.

București. — Ziarul rus „Rjeci” publică un articol mai lung în care se ocupă de tratativele ce actualmente se urmează cu Bulgaria și Ro-

mânia. Intre altele numitul ziar rus scrie următoarele:

— „Oricum ar fi, mersul tratativelor cu Bulgaria și chiar cu România nu ne dă prilej, ca să desferăm de succes. Și d. Sassonow, putem să o admitem, are dreptate în optimismul său, când le comunică reprezentanților pressei, că oricine poate neîmpăcat acum, la urma urmelor va deveni împăciuitor, și că blocul balcanic se va reconstrui.

Rolul principal în această soluțiune reușită, nu-l vor juca probabil concesiunile mai mari făcute Balcanilor, ci mai mult mersul evenimentelor, care se urmărește cu atențiune în București și în Sofia”.

Declarațiunile primului ministru grec despre războiu.

București. — Se anunță din Atena: Ziarul „Nea Imera” publică declarațiunile dlui Gunaris, prim-ministru, făcute unui redactor dela numitul ziar.

— Guvernul grec — a spus d. Gunaris — nu se găsește încă în situațiunea să se identifice în mod definitiv cu aceia cari acum accentuiază atât de stăruitor lozinca „Jos războiul!”. Ar fi greșală a presupune despre mine, că am susceput în programul meu numai de ochii lumii cuvântul teribil al războiului, sau pe cel plăcut al păcii. In situația de azi trebuie cumpănite bine atari chestii.

In momentul acesta nici eu nu sunt în situația să pot să mă declar în mod definitiv pentru războiu, sau pentru pace.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 18 Iunie 1915.

Dar potrivit pe seama soldaților răniți. D. Dr. Dimitrie Cioloca, profesor de teologie în Caransebeș, a scos de sub tipar, sub titlul „Cântece din războiu I. Vitejești”, o colecțiune din cele mai frumoase poezii scrise de către soldații noștri de pe câmpul de luptă. Afară de câteva, cari au văzut lumina zilei prin ziarele noastre broșura conține multe inedite, adunate de-a-deptul dela adresați. Prețul broșurei, care conține 37 astfel de poezii pe 96 pagini, este 40 fil. și se poate procura la „Librăria diecezană” din Caransebeș, în al cărei stabiliment s'a și tipărit. E foarte potrivită ca dar pe seama soldaților răniți.

D. Dr. C. Angelescu, ministrul lucrărilor publice din România, a fost la Galați unde a vizitat portul, stabilimentele marinei române, spitalele și depozitele de medicamente. D. Dr. C. Angelescu, a plecat apoi cu vaporul la Brălla, unde a vizitat portul. De acolo a plecat spre București, după ce a conferit cu autoritățile și principalii negustori asupra nevoilor transporturilor locale.

Colectă. Am primit prin Andrei Popa Chira din Bileca 20 cor. ca colectă dela următorii cu scopul de a folosi jumătate din sumă ca ajutor pentru soldații răniți și jumătate pentru văduvele și orfanii celor căzuți în luptă. Au contribuit: Andrei Pop Chira din Cojocna (com. Cojocna) 1 cor. Ioan Crișan 1 cor. Mănăsturu ung. (com. Cojocna). Grigorie Lupu 1 cor. Berchiș (com. Turda-Arieș). Ioan Suci 2 cor. Cișglean (com. Sălăgiu). Dimitrie Birău 1 cor. Certeș (c. Turda-Arieș). Ioan Glodan 1 cor. Băsăști (com. Sălăgiu). Grigorie Ludușan 1 cor. Banabie (c. Turda-Arieș). George Florea 1 cor. Găurani (com. Albei-de-jos). Petru Tarba 1 cor. Oarța-de-sus (com. Sălăgiu). George Brăneț 3 cor. Sălișteaoara (com. Hunedoara). Ioan Tuluc 1 cor. Morocaza (com. Cojocnei). Mihail Andreicuț 2 cor. Oarța-de-sus (com. Sălăgiu). Zafiu Pârva 1 cor. Balșa (com. Hunedoara). Ilie Tusan 1 cor. Bobotă (com. Sălăgiu). Vasiliu Grașna 2 cor. Șerbeni (com. M. Turda).

D. Bilciurescu în concediu. Consulul din Budapesta d. Grigorie Bilciurescu — după cum ni se anunță — a plecat la București primind un concediu mai scurt. In absența dlui Bilciurescu,

afacerile consulatului român din Budapesta vor fi conduse de secretarul consulatului d. Augustin Paul.

Volvodul Putnik decorat de regele Belgiei. După cum se anunță din Montreux regele Belgiei l-a decorat pe volvodul Putnik cu crucea militară pentru merite belgiană.

Noui hârtii de 2 coroane. De vre-o câteva zile s'au pus în circulație noi hârtii de 2 coroane cu desemn și imprimare mai curată. Noile note nu se deosebesc de cele vechi, numai hârtia e mai bună. Notele zdrențuite de 2 coroane vor fi retrase din circulație de Banca Austro-Ungară.

† George Biberea, funcționar comitatens în Lugoj a încetat din viață după grele suferințe Marți, la 2 (15) Iunie 1915, la ora 4 d. a. în etate de 63 ani. Inmormântarea a avut loc ieri, Joi, la 4 (17) Iunie 1915, la ora 3 d. a., în cimitirul român din Lugoj, după ritul bisericei gr. or. române. Defunctul a fost cumnat cu profesorul Virgil Popescu din București și este tatăl avocatului Victor Biberea din București. Il deplâng numeroși consăngeni. Odihnească în pace!

Ultima oră.

CONVENȚIA ROMÂNIEI CU TRIPLA-ALIANȚĂ.

Berlin. — Lui „Berliner Lokalanzeiger” i se anunță din Geneva: „Times” cere dlui profesor român Basilescu explicații relativ la convenția României cu tripla-alianță. D. Basilescu răspunde că această convenție poartă semnatura regelui Carol și a primului ministru, dar parlamentul, care pe acea vreme nu fusese întrebat în chestie, își menține libertatea voinței.

PRESA SÂRBĂ ȘI CESIUNEA MACEDONIEI.

Sofia. — Presa sârbească continuă campania sa contra cesiunii de teritorii macedonene Bulgariei precum și invective contra puterilor quadruplei-înțelegeri cari au făcut la Sofia făgăduieli în sensul cesiunii Macedoniei.

Ziarele sârbești spun că dacă quadrupla înțelegere vrea să acorde compensații Bulgariei spe a-l asigura concursul, trebuie să i le acorde doar pe comțul Turciei, căci Serbia nu va ceda nici odată nimic în Macedonia.

ULTIMA REZISTENȚĂ A RUȘILOR — IN FAȚA LEMBERGULUI.

Budapesta. — Se comunică dela cartierul pressei: Piloții noștri raportează, că o puternică rezistență este a se aștepta din partea Rușilor la 15—20 km. spre vest dela Lemberg. Acest teren este favorabil pentru noi.

ATAȘATUL MILITAR ROMÂN DIN SOFIA LA BUCUREȘTI.

București. — D. căpitan Fl. Tenescu, atașatul militar al României la Sofia, a sosit la București, în atacert de serviciu.

Redactor responsabil: Constantin Savu.